

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА
ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовао комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду

Датум именовања комисије: 21.11.2025. године

Састав комисије именоване у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду*:

1.	Никола Таталовић	доцент	Филозофске науке
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		председник комисије
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2.	Ирина Деретић	редовни професор	Општа филозофија
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Београду		члан комисије
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3.	Дамир Смиљанић	редовни професор	Филозофске науке
	презиме и име	звање	ужа научна област
	Филозофски факултет у Новом Саду		члан (ментор)
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4.			
	презиме и име	звање	ужа научна област
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5.			
	презиме и име	звање	ужа научна област
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији
6.			
	презиме и име	звање	ужа научна област
	установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: Сања, Љиљана, Влаховић
2. Датум рођења: 7.12.1993. Место и држава рођења: Бар, Црна Гора

II.1 Основне или интегрисане студије

Година уписа: Година завршетка: Просечна оцена током студија:

Универзитет: Универзитет Црне Горе

Факултет: Филозофски факултет

Студијски програм: Филозофија

Стечено звање: Дипломирани филозоф

II.2 Мастер или магистарске студије

Година уписа: Година завршетка: Просечна оцена током студија:

Универзитет: Универзитет у Новом Саду

Факултет: Филозофски факултет

Студијски програм: Филозофија

Стечено звање: Мастер филозоф

Научна област: Филозофске науке (Филозофија културе)

Наслов завршног рада: Ничеово схватање културе и вечно враћање истога

II.3 Докторске студије

Година уписа:

Универзитет: Универзитет у Новом Саду

Факултет: Филозофски факултет

Студијски програм: Филозофија

Број ЕСПБ до сада остварених: Просечна оцена током студија:

II.4 Приказ научних и стручних радова кандидата

Р. бр.	аутори, наслов рада, часопис, волумен (година) странице од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
1.	Vlahović, Sanja, „Vera i određenje čoveka u filozofiji egzistencije Karla Jaspersa“, <i>Arhe</i> , god. XX, br. 40, 2023, ISSN 2560-5593, str. 347–369. DOI: 10.19090/arhe.2023.40	M51
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов рада, часопис, волумен (година) странице од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
2.	Влаховић, Сања, „Смисао музички лепог у естетици Едуарда Ханслика“, <i>Естетика и прогрес, Зборник радова</i> , Естетичко друштво Србије, Београд, 2024., стр. 241–267. ISBN: 978-86-81712-26-9	M45
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов рада, часопис, волумен (година) странице од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
3.	Vlahović, Sanja, „Smrt u filozofiji Martina Hajdegera“, <i>Arhe</i> , god. XXI, br. 42, 2024, ISSN 2560-5593, str. 373-395. DOI: 10.19090/arhe.2024.42.373-395	M51
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов рада, часопис, волумен (година) странице од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
4.	Vlahović, Sanja, „Analogija otuđenja rada u klasičnom društvu robne proizvodnje i savremenom informacionom društvu“, <i>Theoria</i> , br. 68, 2025, ISSN 0351-2274, str. 143-154. DOI: 10.2298/THEO2502143V	M24
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

Р. бр.	аутори, наслов рада, часопис, волумен (година) странице од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
5.	Vlahović, Sanja, <i>Bog i kultura. Slobodna volja i večno vraćanje istog</i> , NNK Internacional, Beograd, 2022. ISBN: 978-86-6157-130-5	M42
Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО		

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

Оцена:

III.1 формулације наслова тезе

Феномен смрти из угла савремене метафизике

Предложени наслов тезе је подобан?

ДА

НЕ

III.2 предмета (проблема) истраживања

Смрт је једна од главних тема филозофије од њених почетака. Питање да ли постоји неки вид егзистенције и после физичке смрти одувек заокупља пажњу људског бића, а управо филозофија покушава дати задовољавајући одговор на то питање. За разлику од религије која апелује на веровање, филозофија покушава на ово питање да одговори рационално, а то значи дајући аргументе у прилог тези даљег постојања или пак непостојања после смрти. Посебно у оквиру филозофије метафизика претендује да даје одговоре на питања везана за смисао људске егзистенције. Иако постоје изузеци у традицији ранијег мишљења, како то показује Епикурова филозофија животног умећа чији задатак је да покаже бесмисленост страха од смрти, класична метафизика – метафизика од Платона до нововековних мислилаца – преферисала је углавном трансценденталистичку перспективу (постојање оностраног света). Насупрот томе, савремена метафизика – филозофија од Шопенхауера до Сиорана – направила је заокрет ка оностраном искуству и указала на коначност егзистенције као мотив самоодређења људског бића, а уједно и самог филозофирања. С обзиром да у актуелној филозофској дискусији постоји скепса према сваком виду метафизичког мишљења, има смисла поставити питање да ли оно још увек може бити од користи приликом давања одговора на егзистенцијално важна питања. Управо промена перспективе у оквиру савремене метафизике показује да је и на тлу најстарије филозофске дисциплине дошло до преусмеравања истраживачких интереса и њиховог прилагођавања ситуацији човека у савременом свету. Стога је оправдано истражити проблем смрти из угла трансформације метафизичког мишљења јер се на тај начин може испитати у којој мери још увек могу бити релевантни увиди старије и – пре свега – новије метафизике у данашњем контексту.

Предмет истраживања је подобан?

ДА

НЕ

III.3 познавања проблематике на основу изабране литературе са списком литературе

Кандидаткиња ће у својој дисертацији обрађивати концепцију смрти савремених аутора, пре свега Шопенхауера, Мајнлендера, Кјеркегора, Ничеа, Јасперса, Хајдегера и Сиорана. Међутим, ослањаће се и на литературу старијих аутора, пре свега Платона и Епикура, тамо где је потребно означити различитост приступа тематици смрти у класичној и савременој метафизици (посебно што треба указати на значај платонистичке парадигме смрти и умирања све до новог века). Главни акценат ће бити на анализи кључних текстова попут Шопенхауеровог *Света као воље и представе*, Мајнлендерове *Филозофије избављења*, Кјеркегоровог *Страх и дрхтања*, те *Болести на смрт*, Јасперсове *Филозофије егзистенције* и *Филозофске вере*, Хајдегеровог *Бића и времена*, као и Ничеових и Сиоранових афоризама у различитим делима. То ће бити употпуњено и секундарном литературом на енглеском језику (посебно треба издвојити Бајзерову студију о *Weltschmerz*-у). Материјал који је кандидаткиња навела као извор свог истраживања сасвим је задовољавајући за бављење тематиком смрти из угла савремене метафизике, посебно што ће фокус бити на главним представницима новије метафизичке мисли.

Ово је списак публикација наведен у пријави кандидаткиње:

1. Епикур (2005). *Основне мисли*. Београд: Дерета.
2. Јасперс, К. (1973). *Филозофија егзистенције*. Београд: Просвета.
3. Јасперс, К. (2000). *Филозофска вера*. Београд: Плато.

4. Кјеркегор, С. (1970). *Појам стрепње*. Београд: Српска књижевна задруга.
5. Кјеркегор, С. (2000). *Страх и дрхтање*. Сплит: Вербум.
6. Кјеркегор, С. (2022). *Болест на смрт*. Београд: Укронија.
7. Ниче, Ф. (2021). *Генеалогичка морала*. Београд: ИТВ центар плус.
8. Ниче, Ф. (2021). *С оне стране добра и зла*. Београд: ИТВ центар плус.
9. Платон (2008). *Одбрана Сократова*. Београд: Дерета.
10. Платон (2022). *Федон*. Београд: Укронија.
11. Сиоран, Е. (1998). *На врхунцу незнања*. Београд: Полиграф.
12. Сиоран, Е. (2008). *Пад у време*. Нови Сад: ИК Зорана Стојановића.
13. Сиоран, Е. (2018). *О незгоди званој рођење*. Лозница: Карпос.
14. Шопенхауер, А. (1990). *Паренезе и максиме*. Београд: Модерна.
15. Шопенхауер, А. (2013). *Парерга и паралиптомена*. Београд: Дерета.
16. Шопенхауер, А. (2018). *Свет као воља и представа*, Књига I–II. Београд: Феникс Либрис.
17. Шопенхауер, А. (2021). *О слободи воље*. Београд: Укронија.
18. Beiser, F. C. (2016). *Weltschmerz: Pessimism in German Philosophy, 1860–1900*. Oxford: University Press.
19. Bradley, B., Feldman, F., Johansson, J. (eds.) (2012). *The Oxford Handbook of Philosophy of Death*. Oxford University Press.
20. Mainländer, P. (2022). *La filosofía de la redención*. Argentina, Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.
21. Cioran, E. (2020). *Brevijar poraženih*. Beograd: Factum.
22. Fischer, J. M. (1993). *The Metaphysics of Death*. Stanford University Press.
23. Heidegger, M. (1985). *Bitak i vrijeme*. Zagreb: Naprijed.
24. Nietzsche, F. (1988). *Volja za moć*. Zagreb: Mladost, Zagreb.
25. Taylor, J. S. (ed.) (2013). *The Metaphysics and Ethics of Death: New Essays*, Oxford University Press.

Избор литературе је одговарајући?

ДА

НЕ

III.4 циљева истраживања

Главни циљ истраживања је да се покаже у којој мери савремено метафичко разматрање теме смрти може и данас бити корисно за поимање овог феномена који одређује бит човека као бића које промишља сопствену коначност. Поред тога кандидаткиња ће показати по чему се разликују приступ смрти у класичној метафизици (нпр. код Платона) и савременој филозофији, што је од значаја за разумевање историјског контекста. Такође јој је намера да отклони неке од новијих предрасуда према метафизичком мишљењу које су се усталиле услед доминације аналитичке и постмодерне филозофије. Овом дисертацијом она жели подстаћи интерес за поновним интензивнијим проучавањем феномена смрти као неминовног усуда сваког појединца, не само из чисто теоретских разлога, неко и као подстицај за концепирање једне нове филозофије умећа живљења која доприноси самоспознаји људског бића.

Циљеви истраживања су одговарајући?

ДА

НЕ

III.5 очекиваних резултата (хипотезе)

Ова докторска дисертација може дати допринос бољем разумевању метафизике која је у XX веку сматрана превазиђеном дисциплином, тиме што ће бити показано да се и метафизички интерес трансформисао у модерном времену. Дисертација може да буде од користи за наставу филозофије, посебно приликом дискусије тзв. граничних питања у које спада и искуство смрти, дајући један компактан преглед новијих позиција о тој теми. Она такође може бити додатни подстрек за кандидаткињу да настави са развијањем сопствене танатолошке позиције.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос?

ДА

НЕ

III.6 плана рада (на основу фаза истраживања и оријентационог садржаја дисертације из Обрасца 1) Докторска дисертација има следећу структуру: (I) *Увод: Од трансценденције ка иманенцији смрти*, (II) *Трансценденција смрти као тема класичне метафизике*, (III) *Иманенција смрти као тема савремене метафизике*, (IV) *Закључак: Смисао метафизичког бављења смрћу*. У уводу ће бити указано на филозофски значај тематике смрти и појашњена разлика између трансцендентног и иманентног приступа смрти. У другом делу дисертације биће показано како су се представници класичне метафизике бавили трансценденцијом смрти, а посебан акценат ће бити на платонистичкој парадигми која је доминирала метафизиком до новог века. Трећи део дисертације указаће на трансформацију интереса за проучавањем смрти у савременом добу, чему одговара заокрет ка опису самог феномена смрти и онога шта он значи за индивидуу. То ће бити најобимнији део рада са прегледом позиција од Шопенхауера до Сиорана. Напоследку, закључак ће показати у којој мери је новије метафизичко тумачење феномена смрти симптоматично за саморазумевање модерног човека који прихвата коначност своје егзистенције и покушава да без обзира на то ограничење да свом животу смисао. На тај начин кандидаткиња уједно треба да да увид у историјски развој метафизичког приступа смрти и у могућност да се на основу прегледа позиција систематски разради основ за филозофско умеће живљења у савременом добу.

План рада је одговарајући?

ДА

НЕ

III.7 метода и узорака истраживања

У дисертацији ће бити примењена аналитичка и интерпретативна метода – анализираће се главни аргументи филозофа и интерпретирати њихови релевантни текстови. Упоредиће се аргументације и дијалектички објединити различити филозофски ставови.

Метод и узорак су одговарајући?

ДА

НЕ

III.8 места, лабораторије и опреме за истраживачки рад

У дисертацији неће бити предузет емпиријски истраживачки рад.

Услови за истраживачки рад су одговарајући?

ДА

НЕ

III.9 методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

У дисертацији неће бити предузета статистичка обрада података.

Предложене методе су одговарајуће?

ДА

НЕ

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА

Услови дефинисани за кандидата студијским програмом:

Правилник о докторским студијама и стицању научног назива доктора наука предвиђа да студент докторских академских студија Филозофије положи испите из Филозофске методологије као обавезног предмета (10 ЕСПБ) и шест изборних предмета (сваки предмет носи 10 ЕСПБ); такође треба да изради и објави четири научна рада (три предмета носе 10, а Израда и објављивање четвртог научног рада 15 ЕСПБ), односно да положи испит из следећих предмета: Докторска дисертација – избор теме и преглед литературе (10 ЕСПБ), Докторска дисертација – истраживање теме (10 ЕСПБ), Пријава и одбрана пријаве докторске дисертације (15 ЕСПБ) и Израда и одбрана докторске дисертације (30 ЕСПБ). Укупан број бодова на овом студијском програму износи 180

ЕСПБ. Докторанд пријављује докторску дисертацију када испуни све обавезе предвиђене студијским програмом на крају друге године (минимални број бодова: 120 ЕСПБ) и брани пријаву пред Већем за докторске студије.

Образложење:

Кандидаткиња мср Сања Влаховић је завршила основне академске студије филозофије (2017) на Филозофском факултету у Никшићу и мастер студије филозофије (2022) на Филозофском факултету у Новом Саду. Докторске студије је уписала 2022. године на Филозофском факултету у Новом Саду и положила испите у вредности од 150 ЕСПБ бодова који су предвиђени студијским програмом са просечном оценом 9.93 (девет и 93/100). Резултате досадашњих истраживања изнела је на неколико научних скупова националног значаја и објавила је четири рада у научним и стручним часописима и једну монографију чији је наслов наведен у одељку II.4 овог документа.

Кандидаткиња је пријавила тему докторске тезе у складу са Правилником докторских студија. Пред Већем за докторске студије Филозофског факултета Униерзитета у Новом Саду 14.11.2025. године успешно је образложила и одбранила пријаву докторске дисертације. На основу наведеног, Комисија закључује да кандидаткиња мср Сања Влаховић испуњава услове за израду докторске тезе.

Да ли кандидат испуњава дефинисане услове?

ДА

НЕ

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

V.1 Биографија ментора (до 500 речи):

Дамир Смиљанић је од 2007. године запослен на Одсеку за филозофију Филозофског факултета у Новом Саду; 2012. године изабран је у звање ванредног, а 2017. у звање редовног професора. Објавио је седам монографија (шест на српском, једну на немачком) и приредио три зборника на немачком језику, те публиковао већи број научних радова у часописима и зборницима, међу којима је и девет радова у часописима са ССЦИ листе (*Filozofska istraživanja*, *Synthesis philosophica*). Члан је више стручних удружења (између осталог *Шопенхауер друштва* и *Друштва за Нову феноменологију*). Његове главне истраживачке области су метафилозофија, теорија сазнања, филозофија медија и танатологија.

V.2 Референце ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације:

Р. бр.	аутори, наслов, часопис, волумен (година) број страница од-до, DOI или ISBN/ISSN	категорија
1.	Damir Smiljanić (2021), <i>Leibesgestimmtheit. Über das Gesundheitsverständnis der Neuen Phänomenologie</i> , Philip van der Eijk, Detlev Ganten, Roman Marek (Hrsg.), <i>Was ist Gesundheit? Interdisziplinäre Perspektiven aus Medizin, Geschichte und Kultur</i> , De Gruyter, Berlin/Boston, ISBN 978-3-11-071319-0, e-ISBN (PDF) 978-3-11-071333-6, e-ISBN (EPUB) 978-3-11-071347-3, DOI https://doi.org/10.1515/9783110713336 , str. 43–53.	M13
2.	Damir Smiljanić (2020), <i>Die desillusionierte Lust. Zur Metaphysik der Geschlechtsliebe in Eduard von Hartmanns Philosophie des Unbewussten</i> , Damir Smiljanić (Hrsg.), <i>Das desillusionierte Bewusstsein. Eduard von Hartmanns Philosophie des Unbewussten im Spiegel ihrer Rezeption und Kritik</i> , Königshausen & Neumann, Würzburg, ISBN 978-3-8260-7038-9, str. 139–155.	M14

3.	Damir Smiljanić (2020), So tun als ob es Gott (nicht) gäbe. Religion und Atheismus vom Standpunkt des Fiktionalismus, Damir Smiljanić (Hrsg.), Gotteshinterfragungen. Philosophische Beiträge zur Religionskritik, Alibri Verlag, Aschaffenburg, ISBN 978-3-86569-210-8, str. 163–183.	M14
4.	Damir Smiljanić (2017), Vom langen Leben zur Lebensverlängerung. Gerontosophie bei Schopenhauer, Mainländer und Metschnikow, Winfried H. Müller-Seyfarth, Thomas Regehly (Hrsg.), Mainländer global. Offenbacher Mainländer-Symposium 2016, Königshausen & Neumann, Würzburg, ISBN 978-3-8260-6164-6, str. 49–62.	M14
5.	Damir Smiljanić (2025), Kantova kritika bolesnog uma. Onomastičke distinkcije i dijetetičke sugestije. Filozofska istraživanja 178. Godina 45, sveska 2. ISSN 0351-4706, CODEN FIISE7, UDK 1:616.8(045) 1Kant, I., doi: 10.21464/fi45204, str. 251–275.	M23
6.	Damir Smiljanić (2020), „Handle, wie Dir Dein Dämon vorschreibt!“ Die illusionistische Weltanschauung Oskar Panizzas und ihre Aporien, Synthesis philosophica 69, fasc. 1, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, UDC 1, ISSN 0352-7875, CODEN SYPHE 5, https://doi.org/10.21464/sp35104 , str. 63–78.	M23
7.	Damir Smiljanić (2017), Philosophie als Therapeutik. Zur Deutung einer medizinischen Metapher, Synthesis philosophica 63, fasc. 1, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, UDC 1:615.85(045), doi: 10.21464/sp32107, ISSN 0352-7875, CODEN SYPHE 5, str. 93–107.	M23
8.	Дамир Смиљанић (2018), Атмосфера смрти: студија из синестетике, Адреса, Нови Сад, ISBN: 978-86-80268-20-0, COBISS-ID: 327498759, стр. 1–199.	M42

V.3 Услови дефинисани за ментора у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* за област којој припада докторска дисертација:

Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду предвиђају да ментор докторске дисертације може да буде наставник универзитета и факултета у радном односу који је укључен у реализацију наставе на студијском програму докторских академских студија и има одговарајуће референце из научне области из које је тема докторске дисертације. У пољу друштвено-хуманистичких наука ментор може да буде наставник који је у последњих десет година сакупио минимално 24 бода: најмање 4 бода за радове у неком од часописа с листе SSCI, ERIH, HEINONLINE, AHCI и EconLit или у часопису категорије M24 и најмање 20 бодова за радове у публикацијама из категорије M11–14, M21–24, M31–34 и M51, при чему радови у публикацијама из категорије M31–34 могу највише да износе 20%.

Образложење:

Проф. др Дамир Смиљанић запослен је на Одсеку за филозофију Филозофског факултета у Новом Саду и укључен у реализацију наставе на Докторским академским студијама Филозофије (предаје Метафилозофију као обавезни предмет). Као координатор Докторских академских студија Филозофије члан је Већа за докторске студије Филозофског факултета у Новом Саду. Објавио је више радова из научне области у коју спада тема докторске дисертације у публикацијама из категорије M13, M14 и M23, такође и монографију на ту тему (M42). Узимајући у обзир наведене податке, Комисија закључује да Дамир Смиљанић испуњава све формалне услове да буде ментор докторске дисертације кандидаткиње Сање Влаховић.

Да ли ментор испуњава услове?

ДА

НЕ

VI ЗАКЉУЧАК

Тема је подобна	ДА	НЕ
Кандидат је подобан	ДА	НЕ
Ментор је подобан	ДА	НЕ

Образложење о подобности теме, кандидата и ментора (до 500 речи):

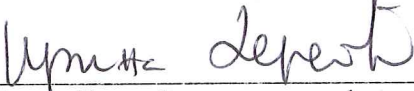
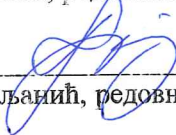
Тема докторске дисертације кандидаткиње Сање Влаховић *Феномен смрти из угла савремене метафизике* је адекватно формулисана и обећава увид у трансформацију метафизичког бављења смрћу у савременом добу као и отварање систематских перспектива за данашњу обраду ове увек актуелне филозофске теме.

Кандидаткиња Сања Влаховић испунила је све потребне формалне услове за пријаву и обраду теме докторске дисертације: уписана је на Докторским академским студијама Филозофије на Филозофском факултету у Новом Саду, стекла је довољан број ЕСПБ бодова, има неколико објављених научних радова и успешно је одбранила пријаву докторске дисертације пред Већем за докторске студије.

Проф. др Дамир Смиљанић испуњава све потребне формалне услове да буде ментор докторске дисертације Сање Влаховић *Феномен смрти из угла савремене метафизике*: ангажован је у настави на студијском програму Докторских академских студија Филозофије на Филозофском факултету у Новом Саду где је и запослен, има довољан број научних публикација и адекватан индекс научне компетенције.

Место и датум:

Нови Сад, Београд, 12.01.2026.

1.
др Никола Таталовић, доцент, председник
2.
др Ирина Деретић, редовни професор, члан
3.
др Дамир Смиљанић, редовни професор, члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.